

Achtergrond dinsdag 24 november 2009 Dit is een publicatie van Kennislink
(correspondentennetwerk)

Het emoticon. Een hulp bij de interpretatie?

Emoticons worden steeds vaker gebruikt: in sms'jes, op MSN maar ook in e-mails. Met een emoticon kun je aangeven met welke emotie de voorafgaande zin geïnterpreteerd moet worden. Maar hebben we echt zo'n gezichtje nodig om de zin juist te interpreteren? Of kan het ook voor verwarring zorgen?

door [Wessel Stoop](#)

Bijna iedereen weet tegenwoordig wel wat emoticons zijn: karaktercombinaties die samen een gezichtje vormen. Daarvoor moet je wel je fantasie een beetje gebruiken en je hoofd een kwartslag draaien. Je gebruikt emoticons om aan te geven met welke emotie je de voorafgaande zin moet interpreteren. Een :P betekent dat het een grapje was, :S beeldt verwardheid of angst uit, en zo zijn er nog vele andere.

Je kunt je natuurlijk afvragen hoe noodzakelijk zo'n emoticon nou is. Heb je echt zo'n gek gezichtje nodig om een zin te interpreteren zoals de schrijver hem bedoelde? In een bekend citaat op de nieuwsgroep rec.music.misc laat Ray Shea op een (voor mij) pijnlijke manier weten dat hij er in ieder geval niet zo over denkt: *The English language, complete with irony, satire, and sarcasm, has survived for centuries without smileys. Only the new crop of modern computer geeks finds it impossible to detect a joke that is not Clearly Labelled as such.*

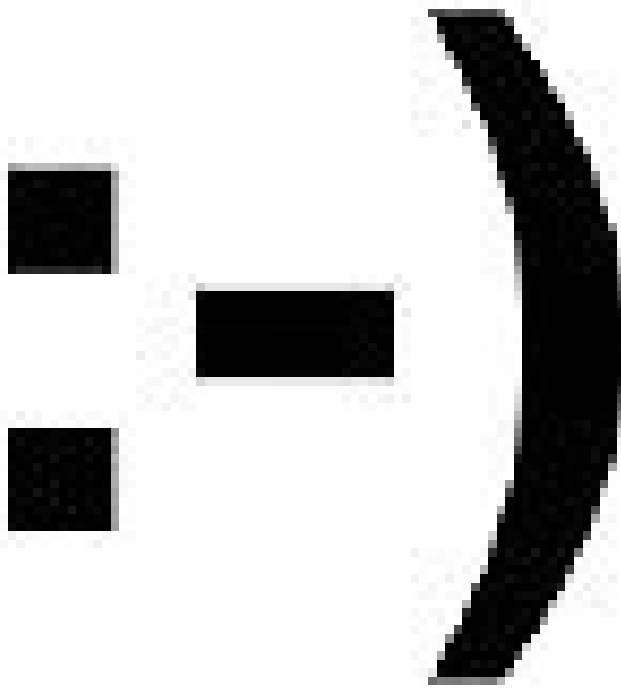

Toch ligt het volgens mij niet zo simpel: lang niet alle mensen zijn een Shakespeare, en toch wil niemand dat zijn berichten verkeerd geïnterpreteerd worden. En dat verkeerd interpreteren gebeurt maar al te vaak: uitingen zonder emoticons op plaatsen waar dat wel gebruikelijk is komen op mij onmiddellijk nors over. Ook merk ik dat ik hetzelfde sms'je soms compleet anders interpreteer als ik het twee uur later nog eens herlees: het lijkt wel alsof mijn stemming meer invloed heeft op de interpretatie dan de woorden zelf. Emoticons kunnen wellicht zorgen voor meer overeenstemming in de interpretatie van zinnen. In dat geval zou het voor iedereen een aanrader zijn om, zelfs in wat formelere taal, emoticons te gebruiken.

Internetenquête

Of dit inderdaad het geval is, wilde ik wel eens uitzoeken. Ik bouwde op mijn website een kleine internetenquête, met daarna acht berichtjes zonder emoticons en vervolgens acht berichtjes mét. Na ieder berichtje werd gevraagd uit een lijst de emotie te kiezen die het beste paste bij het zojuist gelezen stukje tekst. De lijst met emoties was alles behalve compleet, dus de personen hadden een beperkt aantal emoties waaruit zij konden kiezen. De veertig proefpersonen die ik heb weten te werven, waren voornamelijk studenten van het forum van mijn studievereniging. Maar de enquête werd ook ingevuld door docenten, ooms en tantes. Een uiteenlopend gezelschap van leeftijden en opleidingsniveaus dus. Helpen emoticons nu wel of niet bij het interpreteren van een zin?

Allereerst bleek meteen al dat perfecte overeenstemming niet voorkwam: bij ieder berichtje werden bijna alle emoties wel minstens één keer gekozen, en er kwam ook zelden één emotie als grote winnaar uit de bus. Vaak scoorden meerdere emoties relatief hoog. In de berichten zonder emoticons was meer overeenstemming te vinden dan ik had verwacht: 'Oké, dat wil ik dus niet meer zien' werd door 22 procent van de stemmers als chagrijnig en door 53 procent als kwaad bestempeld. Ook waren de proefpersonen het aardig eens over 'En ik maar denken dat jij alles onder controle had' (50 procent spottend en 22 procent grappig, een spottend grapje blijkbaar) en 'Weet je wat, we doen het gewoon een andere keer' (34 procent geruststellend en 34 procent vriendelijk).

Emoticons (smileys) zijn combinaties van typografische tekens, die als je je hoofd een kwartslag naar links draait gelezen kunnen worden als een gezichtsuitdrukking. :) is een lachend gezichtje en ;) een knipoog.

Verwarring

Hoe anders was dit bij de zinnen mét emoticons: 'Wat ik nu toch weer heb gehoord... We moeten echt even bellen!]:-(' bevat een boze emoticon (de vierkante haak moet een wenkbrauw voorstellen), maar wordt door slechts 22 procent van de proefpersonen ook zo geïnterpreteerd. Maar liefst 33 procent interpreteert de zin nog steeds als bezorgd, zo'n beetje het tegenovergestelde. Hetzelfde gebeurde bij 'En ik maar denken dat jij alles onder controle had! :S'. Bezorgd scoorde 20 procent, maar kwaad ook. Ook uit de andere zinnen blijkt dat de emoticons op verschillende manieren geïnterpreteerd kunnen worden (zeker de Japanse >_> en – . -"). En dat ze vaak eerder voor verwarring zorgen dan voor meer duidelijkheid. Er was eigenlijk maar één voorbeeld waarbij de emoticon helemaal het gewenste effect had: 'Ik kom niet' werd door 36 procent van de proefpersonen als chagrijnig en door 45 procent als neutraal beoordeeld, maar bij 'Ik kom niet :)' koos 42 procent voor vriendelijk en 24 procent voor neutraal.

Wat moeten we hier nu mee? Ik heb mezelf de avond van de definitieve resultaten natuurlijk in slaap gehuild, want van mijn idee dat emoticons zorgen voor meer overeenstemming in interpretatie kwam niets terecht. Toch kunnen we wel wat met deze resultaten. Als je bijvoorbeeld bang bent dat je bericht verkeerd geïnterpreteerd zal worden, kun je met voorzichtig emoticongebruik de interpretatie lichtjes de goede kant opsturen. Gebruik wel alleen de meest standaardemoticons, de rest wordt meestal niet goed begrepen. Je laatste creatieve vondst meteen toepassen in een brief naar de koningin raad ik dus af.

Lees meer op Kennislink:

[Smiley vergroot begerlijkheid](#)

[De alm8ige sms-tl](#)

[Schrijven niet slechter door MSN](#)

[Sms'je geeft uitsluitel in moordzaak](#)

[Sms-software redt bedreigde talen](#)

[Emoticons in Japan](#)

[Een smiley laat je lachen](#)

Deel deze publicatie

Dit is een publicatie van **Kennislink (correspondentennetwerk)**

[→ meer informatie](#) | [→ website](#)

© Kennislink (correspondentennetwerk), [alle rechten voorbehouden](#)

Vakgebieden

Taalwetenschappen, Geesteswetenschappen

Onderwerp

Geschiedenis, Cultuur & Taal

Kernwoorden

e-mail, emoticons, smiley, sms-taal

Lees ook

 [Stuur ons een reactie](#)

[Home](#)

[Over Kennislink](#)

[Publicaties](#)

Wekelijkse nieuwsbrief

Nieuwsfeeds

Kennislink API

Kennislink is een uitgave van de Stichting Nationaal Centrum voor Wetenschap en Technologie (**NCWT**). De activiteiten van NCWT worden mogelijk gemaakt door inhoudelijke en/of financiële bijdragen van onder andere het publiek, het bedrijfsleven, vanuit fondsen en het **ministerie van OCW**. Kennislink wordt mede mogelijk gemaakt door de bijdragen van de Nederlandse universiteiten, wetenschappelijke organisaties en een groot aantal **andere partijen** op het gebied van wetenschap en techniek.

 Deze website maakt gebruik van cookies.

 [verberg deze melding](#)